

PRESSEMELDING

VESTLANDSMELDINGEN 2020

Høyere klimaavgifter øker norsk konkurransekraft

3. MARS 2020: Jo mer de internasjonale avgiftsnivåene på klima- og miljøutslipp øker, jo bedre vil norsk, eksportrettet næringsliv klare seg. Det gjelder særlig næringslivet på Vestlandet, viser Vestlandsmeldingen 2020.

– Vestlandsmeldingen viser at et taktskifte i den grønne omstillingen kan bety opptil 80.000 nye eksportrettede arbeidsplasser i fire av Norges viktigste næringer. Nøkkelen er å øke klimaavgiftene internasjonalt, ikke minst få resten av verden opp på norske og europeiske nivåer. For å få dette til må norske myndigheter og norsk industri ta en aktiv rolle for å utvikle lavutslippssamfunnet globalt, sier Jan Erik Kjerpeseth, konsernsjef i Sparebanken Vest.

Menon Economics har vurdert vekstmulighetene for flere av de mest eksportintensive næringene i Norge fra i dag og frem til 2035 med utgangspunkt i grønn omstilling. Analysen er laget på oppdrag fra Vestlandskonferansen som går av stabelen i Grieghallen i Bergen i dag.

Vestlandsmeldingen 2020 viser at det er betydelig vekstpotensial i grønn omstilling for sjømatnæringen, maritim sektor, prosessindustrien og fornybarnæringen.

Doblet verdiskaping

I et høyvekstscenario, som legger til grunn et taktskifte i den grønne omstillingen som gjør at vi vil nå Parisavtalens togradersmål, kan de direkte sysselsettingseffektene i de fire

næringene øke med opptil 80.000 sysselsatte fra dagens 117.000 til 196.000 i 2035. 33.000 av disse er i fornybarnæringen.

Den totale verdiskapingen i de fire næringene kan nærmere doble seg, fra dagens 197 milliarder kroner årlig til 384 milliarder kroner i 2035.

En fordel som norske eksportnæringer nyter godt av i denne sammenhengen, er Norges relativt høye avgiftsnivå på klimagasser og at vi også har strengere regulering av utslipp enn våre handelspartnere. Dette gjør at flere næringer allerede er i gang med betydelige tilpasninger og investeringer for å redusere utslippene sammenliknet med internasjonale konkurrenter.

– Etter hvert som internasjonale priser på utslipp øker vil dermed Norge styrke sin relative konkurranseevne. Kombinasjonen av ledende sektorkompetanse og lave utslipp danner grunnlaget for økt konkurransekraft når verden går i en mer klimavennlig retning, sier Kjerpeseth.

Betydelige sysselsettingseffekter på Vestlandet

Eksportnæringene i Vestlandsmeldingen er helt sentrale for Norge, og de har et betydelig tyngdepunkt på Vestlandet samlet sett. Det er årsaken til at det meste av norsk eksport går fra Vestlandet og at regionen har høyest eksport per innbygger. Derfor påpeker analysen også at den gjennomsnittlige sysselsettingseffekten vil være 80 prosent større på Vestlandet enn på Østlandet.

– Dette vil komme vestlandsk næringsliv og dermed hele Norge til gode. Det viser også tydelig at vi bør fortsette å jobbe for å styrke utviklingen av bærekraftige eksportrettede næringer for å skape varige konkurransefortrinn i fremtidens lavutslippssamfunn, sier Kjerpeseth.

De samlede sysselsettingseffektene vil vokse betydelig på Vestlandet, hvis vi når et høyvekst-scenario:

- Fornybarnæringen vil ha høyest vekst på hele 85 prosent, fra 15.000 til 28.000 ansatte
- Maritim næring vil vokse fra 39.000 til 58.000 ansatte i 2035
- Prosessindustrien vil vokse med rundt 30 prosent til 23.000 ansatte i 2035
- Sjømatnæringen har fremdeles størst sysselsettingseffekter på Vestlandet, med om lag 70.000 ansatte i 2035

Oljebransjen er fortsatt viktig

Flere frykter at høye avgifter på utslipp vil ramme Norge hardt fordi en betydelig del av norsk næringsliv er olje- og gassrettet. Det er en ubegrunnet frykt, påpeker Menon i analysen.

For det første er det grunn til å vente at norsk olje- og gassnæring vil produsere mye selv om vi får et strengere internasjonalt klimaregime. Alle lavutslippsscenarioer legger til grunn en betydelig etterspørsel etter fossil energi. Dette gjelder særlig gass, som det også er mest av på norsk sokkel. Videre er utslipp på norsk sokkel lavere per produsert enhet enn gjennomsnittet for oljeproduiserende land, som betyr at norsk oljebransjes konkurransekraft styrkes ved et økt internasjonalt avgiftsnivå.

I tillegg er kompetansen til det olje- og gassrettede næringslivet svært relevant i nye vekstnæringer som havvind.

Avhengig av politisk gjennomføringskraft

Politisk vilje på tvers av landegrenser og kontinenter er en forutsetning for å legge til rette for global grønn vekst. Mange land og regioner er allerede i gang – eksempelvis har EU nylig foreslått en ny omstillingsplan – the European Green Deal – for å nå målet om karbonnøytralitet innen 2050.

Næringslivet trenger enda klarere retningslinjer og tydeligere klimavisjoner fra myndighetenes side, slik at de har forutsigbare rammer for å investere i relevante, miljøvennlige teknologier, mener Kjerpeseth.

– Med dette på plass, kan vi produsere mer fornybar energi, mer protein med lavt CO2-fotavtrykk, produsere metaller av vår fornybare energi, bygge verdensledende maritime fartøy med nullutslippsteknologi, og anvende olje- og gassektorens unike kompetanse til å utvikle nye industrieventyr, sier Kjerpeseth.

SLUTT

FOR YTTERLIGERE INFORMASJON, VENNLIGST KONTAKT:

Johannes Namstad Dobson, kommunikasjonssjef, 906 77 262 / johannes.dobson@spv.no

VEDLEGG: TALLGRUNNLAGET

- Base-case: fortsatt omstilling mot et grønt næringsliv i takt med dagens utvikling
- Høy-vekst: økonomisk og regulatorisk omstilling som sørger for at vi når målene i Paris-avtalen
- Lav-vekst: den globale grønne omstillingen stopper opp på dagens nivå
- Tallene for **totale** sysselsettings- og verdiskapingseffekter kan ikke legges sammen ettersom det kan resultere i dobbelttelling (for eksempel kan en underleverandør levere varer og tjenester inn til flere ulike næringer)

Tabell 1: Direkte sysselsettingseffekter per næring

	I dag	Lav-vekst	Base Case	Høy-vekst
	Sysselsatte	Sysselsatte	Sysselsatte	Sysselsatte
Sjømatnæringen	30.000	24.000	33.000	43.000
Maritim næring	45.000	45.000	54.000	69.000
Prosessindustrien	26.000	19.000	24.000	35.000
Fornybarnæringen	16.000	18.000	26.000	49.000
TOTALT	117.000	106.000	137.000	196.000

Tabell 2: Direkte verdiskaping per næring

	I dag	Lav-vekst	Base Case	Høy-vekst
	Verdiskaping	Verdiskaping	Verdiskaping	Verdiskaping
Sjømatnæringen	63,0 mrd.	66,5 mrd.	93,0 mrd.	121,7 mrd.
Maritim næring	77,0 mrd.	99,2 mrd.	122,0 mrd.	152,5 mrd.
Prosessindustrien	39,0 mrd.	35,8 mrd.	44,7 mrd.	66,6 mrd.
Fornybarnæringen	18,0 mrd.	18,2 mrd.	30,0 mrd.	43,0 mrd.
TOTALT	197,0 mrd.	219,7 mrd.	289,7 mrd.	383,8 mrd.

Tabell 3: Totale sysselsettingseffekter (direkte + indirekte) per næring

	I dag	Lav-vekst	Base Case	Høy-vekst
	Sysselsatte	Sysselsatte	Sysselsatte	Sysselsatte
Sjømatnæringen	107.000	85.000	118.000	154.000
Maritim næring	86.000	83.000	101.000	128.000
Prosessindustrien	72.000	50.000	62.000	92.000
Fornybarnæringen	49.000	39.000	61.000	91.000

Tabell 4: Total verdiskaping (direkte + indirekte) per næring

	I dag	Lav-vekst	Base Case	Høy-vekst
	Verdiskaping	Verdiskaping	Verdiskaping	Verdiskaping
Sjømatnæringen	142,0 mrd.	150,0 mrd.	210,0 mrd.	274,0 mrd.
Maritim næring	117,0 mrd.	151,0 mrd.	183,0 mrd.	232,0 mrd.
Prosessindustrien	94,0 mrd.	86,0 mrd.	108,0 mrd.	161,0 mrd.
Fornybarnæringen	54,0 mrd.	55,0 mrd.	86,0 mrd.	129,0 mrd.